

حسکه، کانون جدید بحران در سوریه

حل بحران در سوریه به موازات آنکه نظام‌های منطقه‌ای و بین‌المللی درباره مقابله با داعش ساده‌تر و منسجم‌تر می‌شوند، با تزریق مؤلفه‌های جدید از سوی آمریکا و عربستان در دیگر حوزه‌ها پیچیده‌تر و خطرناک‌تر می‌شود.



به گزارش آران نیوز: درحالی‌که در هفته‌های اخیر تمرکز و نگاه همه طرف‌ها بر شهر حلب بوده تا سرنوشت محاصره داعشی‌ها و دیگر تروریست‌ها در این شهر استراتژیک توسط ارتش سوریه مشخص شود، شهر حسکه، مرکز استانی به‌همین نام در شمال شرق سوریه، یک‌هفته است که شاهد درگیری شدید میان نیروهای کرد با ارتش سوریه است؛ نیروهای کردی که تاکنون متحد دولت سوریه بوده‌اند و نقشی مهم را در دفاع از کشور ایفا کرده‌اند، اما حالا ظاهراً موضع آن‌ها به شکل مشکوکی تغییر کرده است.

ماهی‌گیری کردها از آب گل‌آلود

حالا کردهای سوریه هم واژه خودمختاری را چاشنی مواضعشان کرده‌اند و به این منظور نه تنها در ماه‌های اخیر تلاش زیادی کرده‌اند تا در تصرف و آزادسازی بسیاری از شهرها در شمال سوریه از ارتش پیشی بگیرند، که به نظر می‌رسد در این معادله استان حسکه برای آن‌ها اهمیت ویژه‌ای دارد. درگیری‌ها در حسکه میان نیروهای کرد موسوم به «آسایش» از 4 ماه پیش آغاز شده، اما در هفته اخیر به اوج خود رسیده است؛ تا آنجا که در روزهای اخیر برای اولین بار هواپیماهای سوریه در واکنش به حمله نیروهای کرد به ارتش این کشور مجبور به بمباران مواضع کردها شدند، امری که موجب تنش میان ائتلاف آمریکا و دولت سوریه هم شد؛ زیرا نیروهای آمریکایی در این منطقه حضور دارند. از همین رو واشنگتن به سوریه اخطار داد که در صورت حمله مجدد هواپیماهای سوری به مناطق کردی که ائتلاف در آن‌ها حضور دارد، آن‌ها را هدف قرار خواهد داد.

بسیاری این موضع‌گیری را آغاز تلاش آمریکا برای اعمال منطقه پرواز ممنوع در نطقه کردنشین شمال سوریه تلقی کرده‌اند.

اما راز این چرخش کردها که تا دیروز متحد دولت اسد بودند، چیست؟ کردهای سوریه از آغاز جنگ نقش مؤثری در دفاع از کشور داشتند و اجازه ندادند مناطق کردنشین شمال شرق این کشور سقوط کند. دولت دمشق نیز در توافقی با کردها کنترل این مناطق را به آن‌ها واگذار کرد؛ امری که اعتراض و نگرانی ترکیه را که با کردها در جنگ بود، برانگیخت.

ترکیه در دو سال گذشته به‌طور مداوم تلاش کرده تا مانع از تسلط کردها بر شهرهای مرزی شمالی سوریه شود، اما در مقابل ولع کردها برای رسیدن به این مناطق و تسلط بر آن‌ها هر روز بیشتر شده است.

منیج و جرابلس در این میان به‌ویژه در روزهای اخیر، کانون این چالش بودند که دو روز پیش به مداخله نظامی ترکیه برای جلوگیری از پیشروی کردها منجر شد.

حالا دولت سوریه هم دریافته که کردها زیرکانه در این سال‌ها با تسلط آرام بر بخش‌های زیادی از کشور، خود را در موقعیتی می‌بینند که بخواهند از آب گل‌آلود ماهی بگیرند و همسو با کردستان عراق، ساز خودمختاری سر دهند.

بازی‌گردان‌های پشت صحنه

اما آن‌ها به‌تنهایی قادر به کلیدزدن این پروژة نبوده‌اند. کلید ماجرا در واشنگتن است. آمریکا که جنگ علیه تروریست‌ها را در عراق و در آینده نزدیک در سوریه یکسره و رو به انتها می‌بیند، حالا برای فشار بر دمشق و بغداد دست‌به‌کار شده و کردها را جلو انداخته است. حالا هم مسعود بارزانی که یک‌بار دیگر از این سوراخ گزیده شده و سرش به سنگ خورده، روزهای یورش داعش به کردستان را فراموش کرده و ساز استقلال کوک می‌کند، و هم صالح مسلم، رئیس حزب اتحاد دموکراتیک کرد سوریه این‌واژه را زیرلب زمزمه می‌کند. حالا حتی رسانه‌های عرب فاش کرده‌اند که عربستان هم وارد معرکه حسکه شده و کردها را تشویق کرده تا جبهه نبرد با ارتش سوریه را مشتعل کنند. عربستان به کردها کانال زده و از آنان خواسته تا ارتش سوریه را دچار فرسایش کنند و در ازای آن، وعده پرداخت پول و سلاح را به کردها داده است.

بدین ترتیب شرایطی در سوریه پدید آمده که دولت این کشور یا باید همزمان در دو جبهه بجنگد که موجب تضعیف توان رزمی آن خواهد شد، یا از یکی از این رویارویی‌ها عقب بکشد.

یک تحلیل‌گر مسایل سوریه در این باره می‌گوید: موضوع حسکه روند جدیدی در تحولات سوریه و متأثر از تغییر توازن جنگ در سوریه به نفع حکومت است و نشان می‌دهد ائتلاف آمریکا و اعراب علیه سوریه از پیروزی معارضین قطع امید کرده‌اند و می‌خواهند در نقطه دیگری سرمایه‌گذاری کنند.

جواد غلام‌زاده می‌افزاید: آمریکا، عربستان و رژیم صهیونیستی تلاش دارند روند بی‌ثبات‌سازی سوریه را از مسیر دیگری با کردها دنبال کنند که آثار آن در تحولات حسکه نمایان شده است. وی خاطر نشان می‌کند: موقعیت جغرافیایی و ژئوپولیتیک حسکه بسیار مهم است؛ زیرا این استان از حاصل‌خیزترین مناطق سوریه است که در مسیر دجله و فرات قرار دارد و یک قطب اقتصادی و نقطه‌ای حیاتی در مدیریت آب منطقه است. علاوه بر این، این استان نفت‌خیزترین استان سوریه است که قابلیت ویژه ژئواکونومیک به آن می‌دهد.

به‌گفته غلام‌زاده، کردهای این منطقه استعداد ویژه‌ای برای اجرای نقشه آمریکایی‌ها و اسرائیلی را در ایجاد یک منطقه فدرالی با

پرچم کردستان در غرب آسیا دارند و حالا با شکست طرح تسلط معارضان بر سوریه سرمایه‌گذاری زیادی روی کردها در این منطقه صورت می‌گیرد و آمریکایی‌ها با این نگاه به دنبال ایجاد پایگاه‌های نظامی در این منطقه بوده‌اند و آنجا را نقطه‌ای مناسب برای ورود و سرمایه‌گذاری می‌بینند.

این کارشناس مسایل منطقه می‌افزاید: این موضوع باعث تغییر در ائتلاف‌های منطقه خواهد شد و با توجه به دغدغه‌های امنیتی عراق و ترکیه در مورد ترک‌ها، ما شاهد تغییر موضع آنکارا در قبال سوریه بوده‌ایم و ترک‌ها پیام‌های جدیدی ارسال می‌کنند و خود را به ائتلاف ایران، سوریه و روسیه و حتی دولت عراق نزدیک می‌کنند و مرزبندی‌ها در حال تغییر است.

وی با اشاره به اینکه تحرکات کردها بخشی از پازل آمریکا و اسرائیل برای تقسیم منطقه است، می‌گوید: تحولات حسکه می‌تواند پیامدهای جدیدی برای منطقه داشته باشد؛ نخست اینکه دوباره یک خلاء قدرت در سوریه ایجاد شود و روند حل سیاسی بحران را دشوار کند. از سوی دیگر این تحرکات خود می‌تواند یک بحران جدید برای سوریه باشد و ناامنی و بحران را به عراق و ترکیه هم تسری دهد.

آرش خلیل‌خانه